

МЕДІАПСИХОЛОГІЯ НА ПЕРЕТИНІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРІВ

Колективна монографія

За науковою редакцією доктора психологічних наук Л. А. Найдьонової

Монографію створено за результатами виконання фундаментальної НДР "Соціально-психологічні аспекти взаємодії інформаційного та освітнього просторів України" (номер державної реєстрації 0109U000109). У монографії розкрито теоретичні та методологічні основи медіапсихології як нової галузі соціальної психології. Визначено найбільш ефективну форму взаємодії інформаційного та освітнього просторів – розвиток медіаосвіти. Описано теоретичні моделі та висвітлено результати емпіричних досліджень з вікової та педагогічної медіапсихології. Монографія розширить уявлення про вплив сучасного інформаційного простору на дітей різного віку і систему освіти в цілому, сприятиме підвищенню медіакомпетентності освітян.

Рекомендована для студентів педагогічних спеціальностей, може бути використана в системі післядипломної педагогічної освіти. Монографію може бути використано у практичній діяльності засобів масової комунікації країни, для розроблення освітніх технологій практичної підготовки медіапедагогів та журналістів, у діяльності громадських інституцій, пов'язаних з масовими комунікаційними процесами та медіафахівців, які стикаються у своїй діяльності з проблемами оптимізації процесів взаєморозуміння, зняття соціальної напруги, пошуку механізмів соціальної злагоди.

ПСИХОЛОГІЯ ГРУПОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ЗАКОНОМІРНОСТІ СТАНОВЛЕННЯ

Колективна монографія

**За науковою редакцією доктора психологічних наук
Горностая П. П.**

Монографію присвячено проблемам групової ідентичності, яка розглядається у концептуально-феноменологічному полі групової свідомості та групового несвідомого та у її безпосередньому зв'язку з інтеграційними процесами в малій групі. Значну увагу приділено вивченню різних форм і видів групової ідентичності, зокрема рольовій, гендерній, етнічній, їх функціонуванню та становленню на рівні малих груп та найближчого соціального оточення індивіда. Викладено методичні засади оптимізації інтеграційних групових процесів, розвитку креативності груп, самореалізації особистості в освітніх та соціальних середовищах тощо. Викладені в монографії результати мають потенціал їх прикладного застосування в практиці роботи з групами, спрямованої на оптимізацію інтеграційних процесів та соціально-психологічного клімату у малих групах, які належать до різних соціальних середовищ (навчальних класах, сім'ях, психотерапевтичних та тренінгових групах тощо).

Призначена для використання у процесі підготовки та підвищення кваліфікації практичних психологів, соціальних працівників, у психотерапевтичній практиці та практиці роботи соціальних служб для молоді, в тренінговій практиці, при розробці нормативних та спеціальних курсів із психологічних дисциплін, методичних розробок в університетах та ВНЗ педагогічного профілю.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ МОЛОДІ: ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

Коллективна монографія
За науковою редакцією кандидата психологічних наук
Л. О. Кияшко

У монографії представлено ґрунтовне дослідження суб'єктивних та об'єктивних чинників та факторів макро- та мікросередовища, які впливають на формування мотивації та навичок політичної участі молоді. Представлено концептуальну модель формування мотивації та навичок соціальної взаємодії в політичному середовищі та наукове обґрунтування системи соціально-психологічного впливу на розвиток когнітивного, комунікативного, мотиваційного, емоційно-вольового компоненту політичної участі, навичок прийняття політичних рішень та складових політичної поведінки молоді. Значну увагу приділено критеріям оцінки ефективності технологій психологічного супроводу процесу корекції та формування вмінь та навичок, що є складовими готовності до ефективної політичної участі молоді. Запропоновані у монографії технології психологічного супроводу формування навичок соціальної взаємодії та готовності до політичної участі сприятимуть залученню молоді до демократичних перетворень та розбудови громадянського суспільства, підвищенню результативності діяльності молодіжних громадсько-політичних об'єднань.

Викладені у монографії результати дослідження можуть бути використані в практиці роботи служб і відділів зв'язків з громадськістю органів державного управління, місцевого самоврядування, політичних та громадських організацій, при розробленні нормативних і спеціальних курсів із психологічних дисциплін, методичних розробок в університетах та інших ВНЗ, системі післядипломної педагогічної освіти, установах з підвищення кваліфікації управлінських кадрів.

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРАКТИКИ КОНСТРУЮВАННЯ ЖИТТЯ В УМОВАХ
ПОСТМОДЕРНОЇ СОЦІАЛЬНОСТІ
Коллективна монографія
За науковою редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора психологічних наук, професора
Титаренко Тетяни Михайлівни

Монографію підготовлено на виконання планової фундаментальної НДР “Соціально-психологічні практики особистісного життєконструювання у сучасному світі” № 0111U001266 (2011–2015 рр.). Розглянуто психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності. Соціально-психологічну реальність в постмодерні витлумачено як колажовану, флексибельну, ризоматичну організацію. Показано, що практики конструювання життя є водночас і самоцінними елементами цієї організації, і результатом дії елементів організації. Окремий наголос поставлено на осмисленні методологічного потенціалу теорії практик у термінах комунікативної трактовки соціальності. Запропоновані вектори методологічних зрушень у розгортанні психологічного дискурсу можуть стати основою для пошуку шляхів розв'язання кризи сучасної гуманітаристики.

Монографія може становити інтерес для психологів-дослідників. Також монографія сприятиме підвищенню рівня фахової підготовки психологів, соціологів, політиків та політологів, які цікавляться соціальними аспектами світоглядно-філософських, культурних, економічних, політичних змін.

**Укладач – кандидат історичних наук Баришполец О.Т.
За науковою редакцією доктора психологічних наук Найдьоновой Л.А.**

У словнику вперше в Україні здійснено спробу дати тлумачення термінів, які виникли у зв'язку з глобалізаційними процесами розвитку інформаційного суспільства. Чисельність та специфіка термінів обумовили структуру словника. Він складається з трьох розділів: “Медіакультура суспільства та особи”, “Інтернет- і кіберкультура”, “Медіапсихологія та медіаосвіта”, в яких об'єднано понятійні апарати цих галузей знання і сфер життя суспільства. Словник може бути використаний як своєрідний посібник із освоєння, перш за все медіапедагогами, понятійного апарату зазначених наукових галузей для використати його в процесі викладання курсу “Медіакультура”, а також молоддю, яка вивчає цей курс.

Довідник розрахований, у першу чергу, на викладачів курсу “Медіакультура” у загальноосвітніх школах та вищих навчальних закладах, учнів загальноосвітніх шкіл та студентів ВНЗ, які вивчають цей курс, а також журналістів, психологів, широкі кола педагогічної громадськості.

ПРОЦЕСИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В МАЛІЙ ГРУПІ: ДОСВІД ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Практичний посібник

За науковою редакцією доктора психологічних наук

П. П. Горностая

У посібнику висвітлено проблеми ідентичності малих груп в освітньому середовищі, які є суб'єктами навчально-виховного процесу. Описано експериментальні методики, дано практичні рекомендації щодо роботи з навчальними групами. Розглянуто методи роботи з груповою динамікою, вивчення структури групової ідентичності, методику дослідження рольової ідентичності. Виявлено закономірності гендерної ідентичності у навчальних, терапевтичних та інших групах. Особливу увагу приділено питанням формування довіри та лояльності в малих групах освітнього середовища.

Для педагогів, психологів-практиків, усіх, хто цікавиться проблемами ідентичності в малих групах освітнього середовища.

ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ В МАЛІЙ ГРУПІ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Колективна монографія

За науковою редакцією доктора психологічних наук

П. П. Горностая

Монографія присвячена актуальним питанням психології малих груп, їх динамічним процесам, рольовій структурі та особливостям функціонування в сучасному освітньому середовищі, в період трансформацій і реформування системи навчання в середній школі. Динаміка групових процесів розглядається в парадигмі «групового несвідомого», що є новим підходом у галузі психології малих груп.

Подається визначення поняття «освітнє середовище», його структура, соціально-психологічні характеристики учнівських груп початкової, середньої, старшої ланок загальноосвітньої школи, педагогічного колективу як малої групи, тренінгової групи як тимчасового колективу.

В монографії наводяться та аналізуються особливості групових динамічних процесів профільних і непрофільних класів, їх зв'язку з виявами індивідуальної та спільної групової креативності учнів, неформальних і формальних підліткових груп, початкових класів під

впливом творчої взаємодії учнів і їх батьків, педагогічних колективів та обумовленість ними соціально-психологічного клімату учнівських колективів. Процеси в тренінгових групах для управлінців освіти розглядаються як індикатори загального стану групових процесів у системі освіти.

Для науковців і практиків у галузі психології, соціології, психотерапії, психологічного консультування, методології науки та всіх, хто цікавиться проблемами малих груп і між групових відносин.

ПОЛІТИЧНА УЧАСТЬ МОЛОДІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ АКТИВІЗАЦІЇ

Колективна монографія

За науковою редакцією кандидата психологічних наук

Л. О. Кияшко

У монографії, підготовленої за результатами виконання планової теми «Соціально-психологічні чинники активізації політичної участі молоді», що виконувалась в Інституті соціальної та політичної психології АПН України (2006-2008 рр.), пропонується структурно-функціональна модель політичної участі, модель взаємозв'язку складових та рівнів соціально-політичної активності; розглядаються соціально-психологічні чинники, що впливають на рівень та готовність молоді до політичної участі. Посібник містить авторські методики оцінки мотивації політичної участі, ступеня розвитку громадянської відповідальності, прояву соціально-ідеологічних стереотипів, факторів прийняття рішень щодо політичної участі та рівня політичної активності молоді.

Монографію адресовано практичним психологам, політологам, соціологам, науковцям, практикам у галузі політичної психології, виховання дітей та молоді та всім, хто цікавиться проблемами розбудови громадянського суспільства.

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯТИВНОЇ СФЕРИ У ШКОЛЯРІВ З РІЗНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ДОСЯГНЕННЯМИ

Посібник

Автор – кандидат психологічних наук І.В. Петренко

У запропонованому посібнику регулятивну сферу школярів розглянуто у структурній, функціональній та онтогенетичній площинах – як цілісну регулятивну систему; багаторівневу, багатопланову та поліфункціональну систему і як детермінований та динамічний процес. У зв'язку з цим саморегуляцію довільної активності учня представлено як складно організовану систему, становлення якої забезпечується констеляцією таких її структурно взаємопов'язаних компонентів: зовнішнього і внутрішнього особистісного контролю, оперативного самоконтролю, антиципуючого самоконтролю, самоконтролю своєї діяльності.

Проаналізовано особливості становлення комплексу регулятивно-вольових якостей особистості, що виступають репрезентантами саморегуляції і виявляються у школяра як суб'єкта активності у процесі його цілеспрямованої навчальної діяльності.

Розкрито взаємозв'язки між особистісними регулятивними детермінантами і рівнем навчальної успішності школярів. Обґрунтовано наявність конструктивних і деструктивних тенденцій у розвитку регулятивної сфери учнів з різними навчальними досягненнями. Визначено особливості індивідуалізованого контуру саморегуляції школярів: конструктивного, дисбалансованого (компенсаторного/некомпенсаторного) та деструктивного.

Представлено модель продуктивного розвитку саморегуляції довільної активності, інваріантну для школярів з різною навчальною успішністю. Запропоновано методичний

інструментарій з вивчення і корегування регулятивної системи учнів молодшого шкільного й раннього підліткового віку. Подано рекомендації з практичного застосування корегувально-розвивальних дій та проаналізовано ефективність їх впливу на становлення саморегуляції довільної активності у школярів.

Адресований викладачам із психологічних дисциплін, практичним психологам, вчителям, надасть суттєву допомогу в опрацюванні питань, віднесених до становлення регулятивної сфери школярів.